

AKTIVITETSTIMER UDFORDRER PÆDAGOGENS FAGLIGHED

Aktivitetstimer skal gøre elevernes skoledag mere afvekslende. Men reelt betyder det mere skole og mindre fritid, mener en forsker i fritidspædagogik. Hun opfordrer pædagogerne til at holde fast i deres faglighed fremfor blot at overtage skolens logik – ikke mindst for børnenes skyld.

AF VIBE MIDDELBOE

ANJA HVIDTFELDT STANEK

Adjunkt ved Syddansk Universitet.

Hun forsker blandt andet i fritidspædagogik og børns fællesskaber.

Hun er aktuell med et bidrag til bogen 'Fritidspædagogik og børneliv', Pernille Hviid og Charlotte Højholt (red.) 2012, hvor hun skriver om pædagogens rolle i skolen.

Anja Hvidtfeldt Stanek har desuden leveret et oplæg på Danskernes Akademi, som kan findes på: dr.dk
Søg på 'Stanek' eller ved at scanne koden her:

Regeringens udspil til ny skolereform lægger op til en mere afvekslende og aktiv skoledag. Det skal ske ved hjælp af såkaldte aktivitetstimer, der skal understøtte den faglige indlæring med motion og praktiske øvelser, så børnene får bevæget sig og samtidig udviklet deres personlige og sociale kompetencer. Men adjunkt i pædagogisk psykologi på Syddansk Universitet Anja Hvidtfeldt Stanek ser flere udfordringer ved udspillet – for når man flytter fritidspædagogikken til skolens skema, bliver det på bekostning af børnenes frie tid, som før har udspillet sig i SFO'en eller på fritidshjemmet.

"Det er et problem ved regeringens udspil, at den fritidspædagogik, der i dag foregår på børnenes præmisser i SFO'erne, nu skal presses ind i skolens skema. Bare betegnelsen aktivitetstimer er helt gal. Retorikken om timer presser pædagogfagligheden ind i skolens skematiske arrangement. Og hvor aktiviteter i SFO'en bliver tilrettelagt med udgangspunkt i børnene og deres interesser, skal de i aktivitetstimerne støtte op om skolens læringsmål," siger Anja Hvidtfeldt Stanek og understreger, at noget af det særlige ved fritidspædagogikken netop er, at pædagogen støtter op om børnenes egne og fælles initiativer.

"Men det kræver, at der er sammenhængende og uplanlagt tid til rådighed. Hvis aktivitetstimerne

har et forudbestemt indhold, der i sidste ende skal støtte op om skolens mål om, at barnet skal lære mest muligt rent fagligt, skal vi i hvert fald ikke bilde os ind, at det er fritidspædagogikken, der flytter ind i skoledagen," siger Anja Hvidtfeldt Stanek.

FRITID ER VIGTIG FOR BØRNS UDVIKLING. Med aktivitetstimer på skemaet bliver skoledagen længere, og Anja Hvidtfeldt Stanek er bekymret over det indhug i børnenes fritid, som en længere skoledag fører med sig. Hun ser en potentiel modsætning mellem regeringens intentioner om at ville udvikle børnenes personlige og sociale kompetencer og de rammer, der reelt bliver sat op.

"Fritiden er et vigtigt læringsrum, hvor børn lærer at forvalte deres liv sammen. Og det er faktisk et meget væsentligt element i forhold til at kunne begå sig i verden – både i det daglige og i et helt livsperspektiv. Mindre børn udvikler deres selvstændighed og samarbejde under fri leg, fordi de oplever, at de har et valg og sammen kan være med til at bestemme, hvad de vil lave. Jeg er ikke så vild med begrebet sociale kompetencer, men der er ingen tvivl om, at de gør sig nogle meget væsentlige erfaringer med det sociale liv ved at indgå i relationer i frie rammer, hvor der er voksne til stede til at hjælpe dem, når det bliver svært," siger Anja Hvidtfeldt Stanek. Hun er også bekymret over indskrænkningen i de større børns fritid.

"Skolens ældste elever er i fuld gang med at ud-

Foto: Jens Hassé

vikle deres personlige identitet. De lærer noget af at have et fritidsjob, være sammen med venner, gå til musik på den lokale musikskole og så videre. Det får de mindre tid til i fremtiden," pointerer forskeren.

HUSK BØRNEPERSPEKTIVET. Ifølge udspillet skal børnene i 0.-3. klasse have 30 timers skolegang om ugen, 4.-6. classes børn skal være i skole 35 timer om ugen, og børnene i 7.-9. klasse ender med at få en 37 timers uge.

"Jeg synes, politikerne har glemt børneperspektivet. Hvordan vil det være for børnene at få så lange dage med fastlagte aktiviteter? Er det et godt børneliv? Vi voksne beklager os tit over, at vi har en lang arbejdsuge. Derfor synes jeg ikke, vi kan være bekendt over for især de større børn, at de skal have en lige så lang uge," siger Anja Hvidtfeldt Stanek.

GIVER AKTIVITETSTIMER MERE RO I KLASSEN? Aktivitetstimerne skal blandt andet sikre, at børnene bevæger sig mere, når de er i skolen. Ud over den rent sundhedsmæssige bagtanke, hersker der også en antagelse om, at børnene bliver bedre til at sidde stille i matematik- og dansktimerne, hvis de har rørt sig i aktivitetstimerne. Men det er ifølge Anja Hvidtfeldt Stanek en noget forsimplet forklaringsmodel.

"Forskning viser, at børns manglende muligheder for at deltage i de sociale fællesskaber ofte skaber uro i klassen. I stedet for at fokusere på, hvordan børnene kan få afløb for deres energi, bør vi under-

søge deres grunde til at larme. Og det kræver, at man følger dem over en længere periode," siger hun.

HOLD FAST I DEN PÆDAGOGISKE FAGLIGHED. Anja Hvidtfeldt Stanek er bekymret for, om skolens traditionelle opdeling af dagen i skemalagte timer vil komme på tværs af sådan en sammenhængende pædagogisk indsats. Hun forudser også, at lærere og pædagoger bliver sat til at planlægge aktivitetstimerne indhold langt ud i fremtiden. Det gør det vanskeligt at tage udgangspunkt i børnenes aktuelle situation. Hun råder derfor pædagogerne til at holde fast i deres pædagogiske faglighed og ikke blot indordne sig under skolens organisering, mål og succeskriterier.

"Jeg har i min forskning fulgt mange pædagoger i skolen, og jeg ser en tendens til, at de overtager skolens idealer og mål. Skolen er jo en stærk, kulturbærende institution, hvis dagsorden vi alle nemt kommer til at tilpasse os. Men når jeg følger børnene, ser der ud til at være gode grunde til at fastholde den pædagogiske faglighed – med egne målsætninger og rationaler. Pædagogerne skal passe på, at de ikke kommer til at overtage skolens logik. De bør også være advokater for det gode børneliv og gøre det, de er bedst til: være pædagoger," siger Anja Hvidtfeldt Stanek.

AKTIVITETSTIMER

Regeringen ønsker, at skoledagen skal være mere spændende, afvekslende og levende. Derfor foreslår de, at eleverne i den sammenhængende skoledag skal have en ny type timer – aktivitetstimer. Aktivitetstimerne skal med deres form og indhold forny folkeskolen og præge den måde, eleverne oplever den enkelte skoledag på. Aktivitetstimerne skal primært indeholde:

- Fagligt understøttende aktiviteter, der i forlængelse af undervisningen skal underbygge og supplere den faglige indlæring, for eksempel i form af praktiske projektfølber om faglige temaer, øvelser og lektiehjælp. I de yngste klasser kan leg og læring kombineres.
- Motion og bevægelse, der skal fremme elevernes sundhed, trivsel og koncentration. Eleverne skal have motion og bevægelse hver dag.
- Aktiviteter, der skal fremme elevernes alsidige udvikling, herunder særligt deres sociale og personlige udvikling. Det kan for eksempel være udvikling af elevernes samarbejdsevner. I de ældste klasser kan det blandt andet være besøg på virksomheder og ungdomsuddannelser, som kan forberede de unge på deres videre uddannelsesforløb. Regeringen foreslår, at eleverne i den sammenhængende skoledag skal have mange nye aktivitetstimer. Ca. 13 aktivitetstimer om ugen i børnehaveklassen og ca. 5-9 aktivitetstimer om ugen i 1.-9. klasse."

Kilde: Gør en god skole bedre – et fagligt løft af folkeskolen. Regeringen 2012.